

REDACȚIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyány utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.

Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMANIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.

Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 286.

Școala de fete cu internat.

Din anii trecuți s'a relevat succesele propagandei rom. catolice în societatea înaltă din România. Odraslele familiilor vechi boierești crescute prin școlile de fete romano-catolice, începuseră a-și părăsi legea pentru care străbunilor de odinioară suferiau martiriul și se făcuseră romano-catolici.

Tot acel fenomen de instreinare îl vedem și la femeile dela noi crescute în școli străine. Ele încă să înstrăinează de legea și limba lor, nu mai sunt »femeia română« istorică, ci numai dame moderne. Aceste sunt și mai primejdioase decât cele trecute, pentru că ele sunt agenții disoluției vieții familiare creștinești și românești, leagănul existenței noastre naționale bisericești.

Școala imprimă în sufletul fraged tipul ei. Cum e școala așa este și elevul. Așa a fost aceasta de când există lumea și așa va fi întotdeauna. Și noi avem lipsă de o școală care să imprime în sufletele fetițelor noastre caracterul femeii române, cu toate virtuțile ei.

Mai ales avem nevoie de aceasta aici la margini unde sute de fete române sunt adăpostite la familii și internate străine, unde își însușesc cultura străină de moravurile noastre. În întreg unghiul dintre Murăș și Tisa, constituit din comitatele Arad, Cenad, Bichiș, Timiș, Torontal și Caraș-Severin, n'avem alta școală superioară de fete decât cea din Arad, care în situația ei de astăzi abia poate primi 30 de fete.

Starea aceasta tristă de mult preocupă cercurile noastre conducătoare din Arad și abia acum a ajuns în stadiul de a fi schimbată spre bine.

În numărul trecut am remarcat realizarea edificării unui internat cu școală de fete în Arad.

La ajungerea acestui stadiu a contribuit Prea Sfinția Sa dl episcop Ioan I. Papp, care în discursul său inaugural a numit »orfana din munți« școala de fete din Arad, a contribuit fondul preoțesc; banca »Victoria«; Reuniunea femeilor din Arad și marele mecenat Vasile Stroescu.

Prin atâtea stăruințe s'au adunat capitalul de edificare, dar nu în proporțiunile cele mari, cari s'a proiectat. Reuniunea femeilor acum își desfășură

șură ultimele eforturi, ca să-și completeze capitalul și să se apropie de planul original de edificare.

Apelăm la publicul nostru să spriginească și pe mai departe aceasta nobilă acțiune, ca zidirea să se facă în proporțiuni cât se poate de mari, căci nu să face pe un an doi ci pe decenii.

Bis dat qui cito dat. De două ori a dat cine a dat la vremea sa și acum e vremea a da, când croiești școala.

Ce va încurge peste trebuințele edificării, va trece la fondul de susținere a școlii de fete cu internat de care încă este lipsă.

Pentru susținere s'a creat deja un fond diecezan special la stăruința Prea Sfinției Sale dlui episcop diecezan, dar atât încă nu este destul. Va trebui să vină societatea încă din partea sa să contribuie la susținere și organul chemat de a face aceasta acțiune este Reuniunea femeilor din Arad.

Faptul că am ajuns la realizarea planului de a avea o școală cu internat încăpător sigur va fi bun îndemn pentru obștea românească, ca cu aceea căldură să contribuie și la susținerea acestui așezământ.

Să nu lipsească nici o femeie română dela datoria de a contribui cu obolul ei la aceasta instituțiune culturală a femeii române.

Am scris aceste spre mângăierea acelor cari au contribuit până acum la ajungerea stadiului de astăzi și spre îndemn pentru viitor.

Cătră elevi!

Înainte de a trece la desbaterea lecțiilor practice ținute de D-Voastră în cursul săptămănei doresc să vă adresez vre-o câteva vorbe, și a-și fi foarte mângăiat dacă ele vor călăuzi activitatea D-Voastră de mai apoi.

Ați venit aici, îndemnați de un gând ideal, ați venit să vă pregătiți pentru săvârșirea celei mai înalte, celei mai sfinte taine »taina botezului cu lumină«; să vă pregătiți ca mâine poimăne să fiți investiți cu putere de a întări și lumina miușile, a nobilită inima a imfrumșețea moravurile cu o vorbă de a înălța fericirea și a ușoră soarta grea a unui neam »care muncește pământul spre a ne da tot felul de hrană.« Și muncă, soarta mai grea ca a miilor și sutelor de oameni ai căror odrasle aveți să le îndreptați pe calea adevărului a luminei, a fericirii însăși nici nu vă puteți închipui

Doar plugarii nostri muncesc din greu din revărsatul zorilor până târziu în apusul soarelui, „pe soare pe ploie, în arșiță, în praful ariilor și apa mocirlelor, luptând fără preget cu arșița și înghețul, cu viscolile și vânturile, tremurând de frica grindinei, care distruge într'un ceas oboselile unui an, inundațiilor cari devastază câmpiile, umblă desculți prin noroi și pe pietri ca să nu-și uzeze încălțăminte, fac zeci de mii de verste pe jos ca să câștige o coroană” (Edmond de Amicis).

Mijloacele cari vă stau la îndemână spre întruparea acestor mari datorii sunt puține sunt numai două: învățământul și disciplina.

Prin învățământ însă vom lumina și întări mintea vom nobilita inima numai atunci când vom isbuti să deșteptăm și cultivăm în odrasele, în catechumenii nostri *activitatea personală*. Și activitatea personală e identică cu munca, iar munca este atributul cel mai înalt al Divinității și trebuie să fie prin urmare și al omului, chip zidit după asemănarea Tatălui divin. Prin muncă să perd dușmăniile, prin muncă se înfrățesc puterile prin muncă ne punem în legătură cu faptul lumii cu Dumnezeu, dobândind în chipul acesta parte din fericirea vecinică. Mai amintim încă și faptul că prin învățământ ni-se oferă prilejul și putința de a desvoltă activitate în cea mai aleasă parte a omului, în suflet.

Activ e sufletul omului numai când cugetă și când voește. Simțământul e numai tovarășul cugetului ori a voinței. Ori ce gând, ori ce voință zămislită în sufletul meu e activitatea mea — lui meu. Prin învățământ vom căuta deci cu toată răvnă să deșteptăm și desvoltăm puterea sufletului de a gândi și voi tot ce e bun, tot ce e frumos, tot ce e adevărat.

Gândirea și voința trebuie să se desvoalte însă în mod armonie, doar ele numai ajutându-se reciproc pot feriți pe om. Voința nu-și va putea ajunge nici când scopurile spre cari se îndreaptă, dacă nu-i luminată de minte, dacă nu-i stă gândirea întru ajutor. Așisderea gândirea va lăncezi îndregrab dacă nu va fi în continuu împintenată și îndreptată de voința. Gândirea și voința trebuie deci să meargă mână în mână la învățământ.

Și ca să putem stărni în sufletul copiilor **dorul voința și puterea** de muncă se pretinde meșteșug se cere artă și știință adecă pricepere și cunoștințe. Și să nu credeți că educația e un lucru ușor, nu, ia e foarte anevoioasă și pretinde cele mai multe și mai mari jertfe. Pentru creșterea D-Voastră, vedeți și eseriați doar zilnic, se aduc atâtea jertfe mari, mai ales din partea părinților D-Voastră. Gândiți-vă numai la munca cea grea și istovitoare ce săvârșesc ei acolo în hotărăle satelor și văile munților ca să câștige vre-o câțiva bănișori nu atât pentru ei ci pentru binele, pentru fericirea D-Voastră! Și apoi acasă — cât nu îndură?! Și bucațica de pâine și-o trag dela gură ca să vă știe pe D-Voastră indestuliți și mângâiați. Și zic și doresc ca jertfele acestea mai mari și multe să vă apară mereu în pragul conștiinței să vă îndemne să vă însuflețească și să vă crească puterile de a voi și de a munci cu tot dinadinsul, cu toată răvna sufletului tinăr și plin de vlagă, să vă împintene a lucra, să vă învețe a jertfi momentele de bucurii, efemere celor de muncă serioasă; să căutați a vă înălța inima a vă imbogăți mintea cu cunoștințe folositoare! Căci fără știință adevărată, nu veți putea lumina, nu veți putea folosi celor ce vă cheamă să-i îndreptați. Știința e ochiul cel mai limpede și cel mai bogat în raze luminoase al omenirii. (Herbart.)*

Dr. Nicolae Regman

*) Din volumul „Pentru elevii mei” care va apărea în curând.

Cuvântarea D-lui Ion Kalinderu

*Înalt Prea Sfintite,
Prea sfințiți Părinți,
Domnule Ministru,
Doamnelor, Domnilor,*

Sunt numai din anul 1902 în Comisiunea monumentelor istorice, în locul rămas vacant prin încetarea din viață a prea regretatului V. A. Urechia.

Comisiunea a făcut progresele de cari am luat cunoștință cu toții, și mulțumesc cu recunoștință d-lui Ministru Haret și d-lui Garboviceanu pentru aprecierile ce au binevoit a rosti la adresa mea. Li rog să creadă însă că, după cum știu cât datoresc aceste cuvinte măgulitoare generozității domniilor lor, tot așa nu ui că ceea ce s'a putut împlini, s'a făcut numai grație sprijinului Ministerului și căldurei cu cari am lucrat toți membrii Comisiunei, ajutați fiind, cu pricepere și răvnă, de d-nii arhitecți și secretari, car ne-au fost alipiți.

Felicit, la rândul-mi, cu toată sinceritatea pe d-nul Ministru, pentru înviorarea ce a adus în activitatea Comisiunei monumentelor istorice prin înființarea Casei Bisericii și pentru tot interesul și stăruința ce a pus — și personal și prin d-nul Garboviceanu — la conservarea și restaurarea monumentelor noastre istorice cari sunt povestirea vie a Istoriei, legătura dintre trecut și prezent.

Nouă nu ne-au rămas statui sau altfel de monumente simbolice, cari să ne amintească figura marilor Domni sau faptele lor însemnate. Avem însă sf. mănăstiri și biserici, prin cari fericirii lor întemeietori lăsându-le pomenire viitorimei și voind să întărească astfel și religiunea în norod, ne-au făcut să vedem în lumină vie, cât de mult erau înșiși pătrunși de binefacerile dreptei credințe. Într'unele din aceste sf. lăcașuri se găsesc zugrăvite chipurile Domnilor sau ale ctitorilor, cari sunt înfățișați ținând imaginea bisericii în mână, cum bunăoară: Mircea-cel-Bătrân cu fiul său Mihail, ținând biserica sf. mănăstiri Cozia Neagoe-Basarab cu Doamna Despina și copii lor, ținând biserica Curții-de Argeș; Matei-Basarab cu Elena Doamna, ținând biserica mănăstirii Căldărușani și a. m. d. Toate acestea ne arată și mai mult adâncea lor iubire de Dumnezeu, despre care vorbesc de altfel și înscrispțiunile de deasupra ușilor de intrare în biserici.

Ștefan-cel-mare ridică după fiecare biruință câte o biserică, ca jertfă de mulțumire lui Dumnezeu. Tot astfel Mircea-cel-Bătrân, Alexandru-cel-Bun, Neagoe-Basarab, Matei-Basarab, Vasile Lupu, Constantin Brâncoveanu, gelosul protector al culturii, și mai toți ceilalți Voievozi, cari încă au înălțat sf. locașuri, au refăcut pe cele vechi, ruinate, sau le-au întărit daniile dinainte, ori le-au dăruit moșii nouă și obiecte prețioase.

Au mai întemeiat mănăstiri și biserici mulți stăpânitori ai Altarului și mulți boeri evlavioși, căci cu toții dela mic la mare, priviau sf. biserică drept scutul cel mai puternic al neamului nostru. Cuvine-se să ne aducem amintire și de Domnițe, dintre cari unele se întreceau cu Domnii la clădirea de biserici, dăruindu-le însă mai toate odoare și mai su seamă odăjdii scumpe. Asemenea de jupănesele-soții ale marilor dregători de pe timpuri ai țării, care, prin viața religioasă ce duceau și despre care ne vorbesc numeroase biserici, luând pildă de sus și o transmiteau în jos, în celelalte straturi sociale.

Și această de laudă tradiție s'a urmat din veche până în zilele noastre, neîntrerupt. În timpurile din urma, ea s'a îndreptat în mod natural și asupra

Urbuinelor fizice și luminării minții, după cum ne arată Așezămintele Brâncovenesti, Eforia Spitalelor Civile, Școala „Elena Doamna“, Fundațiunea Universitară „Carol I“, Fundațiunea „Carol Elisabeta“ pentru ajutorarea sătenilor în vreme de secetă și altele.

Exemplu puternic sunt însuși Augustii noștri Suverani

Încă dela urcarea pe tron, M. S. Regele, adânc incredințat că popoarele cari îngrijesc monumentele lor se ridică pe ele înși-le și că numai prin harul lui Dumnezeu se pot săvârși fapte mari și bune, a avut toată sollicitudinea pentru conservarea mănăstirilor și bisericilor noastre istorice și a lucrat, împreună cu Augusta noastră Regină la menținerea și întărirea evlaviei și credinței în inimile române.

Astfel, au ajutat la întemeieri de biserici și au dăruit obiecte de cult la numeroase sfinte lăcașuri din toată țara, iar în vremea din urmă, când finanțele Statului erau strâmtorate, până acum vr'o doi ani, M. S. Regele a întreținut cu sute de mii de lei serviciul pentru restaurarea și construcția bisericilor cu care a fost însărcinat d-l Lecomte du Noüy. Pe Domeniile Coroanei, bisericile nouă ce-sau restaurat radical, se datoresc de asemenea marimii Majestăților Lor.

Dar multe din mănăstirile și bisericile vechi au mai fost locuri de scăpare în vremuri de restriște, întărituri pentru apărare și locuri de învățatură pentru neamul românesc.

Dealungul multor veacuri biserica a fost chiar singura instituție purtătoare de lumină; dovadă vechile manuscrise și cărți tipărite. Literatura ce se făcea într'insele, bisericăscă ori lumească, e întemeietoarea culturii de mai târziu, cum și un bogat izvor pentru cunoașterea istoriei noastre naționale. Într'o vreme literatura aceasta a contribuit și la apropierea sufletească a Românilor de dincoace și de dincolo de munți, la formarea unei gândiri și simțiri românești comune. Și tot pe măsură ce se răspândeau cărțile tipărite românește, dispărea limba slavonă din documentele de care aveau trebuință mai cu seamă sătenii.

Alături de faptele însemnate, de credința neștrămutată în Dumnezeu și de cultura noastră, aceste sfinte locașuri ne amintesc totdeauna începutul și dezvoltarea artelor la noi. Pentru aceasta n'avem decât să ne aducem aminte de vechile manuscrise sau de cele dintâi cărți tipărite. În ornamentele de pe frontispiciu, în chenare, în înfloriturile titlurilor și a literilor mari ale lor, găsim primele manifestări de artă în țara noastră.

Arta bisericăscă a evoluat și la noi, mai ales în epocile de viață națională puternică, care se știe că sunt mai totdeauna și epoci de înflorire estetică. De aceea și mănăstirile și bisericile întemeiate în asemenea epoci se disting prin podoaba lor, după cum se poate vedea în prețioasa colecție a Muzeului nostru de anticități, în colecția noastră de aci și în însuși sfintele locașuri. Construcțiile, cu minunate săpături de arcuri frânte, cu linii cari merg alături drepte până la mijloc, unde se taie și se înalță, cu ciubuce împletite deasupra ușilor, cu roate de zmalț colorat, înfățișând animale fantastice din zodii și din povești; iar înăuntru: podoabele icoanelor, prețioasele odăjdii de stofe scumpe și grele, bogate cruci, potire și vase sfinte, toate sunt de un stil și de o execuție artistică mai perfectă.

*Inalt Prea Sfintite,
Prea Sfantiti Părinți,
Domnule Ministru,
Doamnelor, Domnilor,*

Multe din comorilor din trecut s'au pierdut, dar și multe au rămas și pot sluji ca o neprețuită călăuză artiștilor la alegerea elementelor constitutive ale artei noastre naționale,

Muzeul ce se deschide astăzi e făcut în acest scop și mai cu seamă pentru pictorii noștri de biserică, deoarece creștinismul a dat precădere picturii, ca una care poate înfățișa mai bine pe omul supus abstenenței, pe omul idealizat de creștinism.

Cauza acestei preferințe se poate căuta, nu numai în teama părinților bisericii vechi de a nu vedeă, mai ales poporul simplu, căzând în idolatrie prin întrebuintarea sculpturii, dar și în canoanele bisericăști, cari opriau pe întemeitorii artei bizantine de a reprezintă omul sau orcare ființă veșuitoare sub aspectul frumseții pământești; aceasta eră privită ca o ispită a Necuratului. Datoria artistului eră deci de a da figurilor numai expresivitatea religioasă, cea cuvicioasă, extatică sau ascetică. Iată de ce arta aceasta nu întrebuintează animalele, decât într'un mod simbolic, și nu zugrăvește sfinții, decât cu trupurile dureros slăbite de lungi rugăciuni și posturi, cu fața palidă, dar cu ochii mari, ficși și părând deschiși și țintiți pentru totdeauna asupra tainelor cerești. Iată de ce Bizantinii întrebuintează ca element decorativ plante și combinații liniare!

Apoi, prin natura sa, pictura a fost și este mai apropiată de speranța ce ne dă credința într'o viață ideală și către care ne îndrumază morala creștină prin preceptele ei.

Iconografia bizantină își trage origina din vechile civilizații.

D-l Charles Diehl, în lucrările sale amintește de un pasagiu din Sf. Ion Chrisostom, în care se vorbește despre portretele zugrăvite cu ceară (à l'encaustique). Mai sunt și alte mărturii posterioare, cari arată că arta tehnică întrebuintată în Egipt la portrete, eră în toiu în Bizanț prin secolul al VI-lea și chiar mai târziu, în ce privește figurile sfinte. Episcopul Profirie Uspenski a adus la Muzeul din Kiew icoane, probabil din secolul al VI-lea, din care se vede că pictura icoanelor se derivă din aceea a portretelor. Dar această derivație se poate vedea și din alte icoane, din acelaș Muzeu, cum și din picturile aflătoare în Muzeul din Cairo.

În veacurile următoare arta bizantină a părăsit împrumutul vechilor civilizații și a luat, sub puterea penelului și a impulsului, culturii și firei dreptcredincioșilor, caracterul religios, dând concepțiunilor creștine strălucirea credinței triumfătoare. Astfel, după perioada din veacul al VI-lea, au urmat altele, până în secolul al IX-lea, când pictura bisericăscă orientală a trecut la caracterul mistic. Acest caracter se găsește și la Athos și seamănă cu resturile iconografice păstrate în Peninsula Balcanică și în țările noastre până la Manuil, supranumit Panselin, care în veacul al XVI-lea, ca un Giotto al picturii orientale, a schimbat fața picturii bisericăști: „luminând cândva arta iconografiei, cu un alt soare și întunecând pe toți zugravii vechi și noi“, după cum zice Furno-Agrofiotul. Profirie Uspenski, acest paleograf rus, zice că Panselin a introdus pictura naturală, nu numai pe pereții bisericilor, dar și în icoane și că până la el erau prețuite chipurile făcute în linii drepte și întunecoase, ca cele dela Ivir și ca icoana Maicei Domnului, supranumită Vrednica, dela Protatul. „Din mâna ușoară a lui Panselin a ieșit și s'a introdus în Athos iconografia naturală, și aceasta, nu după genul academiilor, ci după chipurile cari se găsesc în vechile manuscrise. Lui Panselin i-a venit în minte, dela sine sau împrumutată dela alții, ideia să reproducă vechile reprezentanțiiun-

într'un desen și colorit conforme cu figura și să redea culoarea și îmbrăcămintea omului, mai regulat, mai viu, mai natural".

La Ruși, arta bizantină, curând după introducerea ei, s'a resimțit de influențele din Asia și Occident, astfel că a dobândit un caracter propriu. Dar aceasta numai în ce privește arhitectura și sculptura, de oarece pictura a rămas credincioasă stilului bizantin. Prin veacul al XV-lea unii țari au adus artiști din Occident, mai cu seamă italieni, cari, fără a atinge tradiția, au căutat să modifice în căva pictura bisericească creând stilul așa zis: friajsky.

(va urmă.)

Scrisoare dela un preot.

Biharia, la 1911 luna lui martie.

Onorată Redacțiune!

În guvernarea spirituală a poporului și în administrarea bisericilor parohiale se arată zi de zi o mulțime de neajunsuri, scăderi și iregularități din cari adeseori se nasc celea mai mari nemulțămiri și turburări și în cele din urmă indiferentismul și instrăinarea poporului de biserică și așezămintele ei.

Neajunsurile, scăderile și iregularitățile în multe cazuri, cu durere trebuie să constatăm, provin sau din necunoștința sau din neexperiența ori neprudința păstorilor sufletești, căci cunoștințele câștigate în institutele teologice nu sunt suficiente pentru viața practică, dacă preotul nu le va lărgi și îmbogăți cu altele noue, și nu se va perfecționa prin cetire și studiu continuu, ba și cele învățate în școală le uită, le perde fără neconștientă repetiție, și preotul dela sate, în mijlocul oamenilor necultivați recade și să reîntoarce la starea ignoranței primitive. „Ea sarea dacă se va strică, cu ce se va sără? Dacă lumina carea este în tine este întunerec, dar întunerecul oare cât de mare va fi?” (Mt. V. 13. VI. 23.)

Dorind a pune capăt acestei stări de umilire a preoților, și a da privilegiu și celor mai neajutați și înnapoiți a se instrui și cultiva în esecutarea dirigătoriei preoțești, ajutând și edificând unul pe altul în celea spirituale, spre sporirea dragostei și a faptelor bune Magnificența Sa Dlui vicariu episcopesc Vasile Mangra cu dt. 24 iuliu (6 aug) 1904. Nrul 1602/1904 Pres. au edat un „Circular” către toți protopresbiterii și preoții de sub jurisdicțiunea Consistorului gr.-or. român din Oradea Mare prin carea a introdus ținerea așa numitelor „conferințe pastorale” în fiecare tract protopresbiterial, în carea sau tractat chestiuni și probleme, care au atins cercul de activitate pastorală a preotului ca predicatorul cuvântului dumnezeesc, servitorul tainelor și conducătorul la fericirea temporală și vecinică a poporenilor.

Chestiunile sau problemele de studiat și prelucrat în formă de disertații s'au cetit în conferințele stabilite sub președinția și conducerea Magnificenței Sale Dlui vicariu episcopesc denumiți fiind câte 3 preoți din fiecare tract protopresbiterial pentru disertațiile intitulate:

a) Cum trebuie să tracteze preotul pe poporeni săi, ca să-și asigure încrederea și iubirea lor în toate împrejurările?

b) Cum să pregătească și să tracteze preotul pe poporeni săi la sf. mărturisire (spovedania), ca să îndrepteze și îmbunătățească viața lor religioasă-morală?

c) Datorințele preotului în jurul școalei și pentru înaintarea învățământului espuse pe baza regulamentelor congresuale sinodale și a ordinațiunilor consistoriale?

Despre decursul conferințelor s'au luat procese verbale, care dimpreună cu disertațiile sau transpuse Consistorului, pentru că după valoarea lor să dispună să fie publicate în foaia oficioasă a diecezei.

Ar fi de dorit că acele conferințe pastorale în tot anul să se țină sub reședința Dlor protopopi tractuali după cum e datina în arhidieceză și unde preoții să aibă curs liber în cadrele legii bisericești a-și desvolta părerile, respective a ne cunoaște unii pe alții a discuta chestii de caracter dogmatic bisericesc a ne lărgi și îmbogăți cunoștințele avute cu altele nouă.

Deci rugăm pe magnificența Sa Dlui vicariu episcopesc să binevoiasca a introduce ținerea de „conferințe pastorale” în tot anul.

Un preot.

Alcoolismul.

Prelegere antialcoolică ținută parohienilor din Socodor.

de Iulian Paguba.

Fraților! În timpul din urmă consumarea alcoolului, respective a beuturilor spirituoase s'a lătit în așa grad mare între popoarele din Europa, încât starea aceasta de tot tristă a pus pe gânduri chiar și pe ocărmitorii statelor. În statele mai civilizate, guvernele prin legi și ordinațiuni au zugrumat și zugrumat întru căva aceasta stare deplorabilă; la noi în Ungaria însă nu s'au făcut, până acuma în privința stărpirii acestui rău mai nimic din care motiv, afară de țeara Rusia, în Europa întreagă țeara noastră consumă mai mult alcool.

Fraților! Este constat, că dintre popoarele din țeara noastră Ungaria, poporul nostru, poporul Român consumă mai mult alcool, respective beuturi spirituoase și mai ales rachie, care dintre toate beuturile e cea mai veninoasă beătură. Starea aceasta de totului tristă pre noi, cei puși în fruntea D-voastră, în fruntea poporului ne pune pe gânduri și ne tot frământăm creierii, că pe ce căi am putea stărpi acest rău. Și fiindcă noi n'avem putere esecutivă, sau alte mijloace prin care să stărpim acest rău decât numai cu sfatul, din acest motiv am pregătit aci o prelegere în care vă voi arăta cum se formează alcoolul, ce boale și ce urmări grave se nasc prin consumarea lui. Vă rog deci, să fiți atenți.

Alcoolul nu este altceva, decât un material veninos, care se formează din dospirea și fermentarea materiilor cari conțin zahar (miere). Așa va fi alcool în vin din zaharul aflător în struguri, apoi din dospirea și fermentarea orzului în bere, iar din năsprelele din cartofi și secară va fi alcool curat, care amestecat cu apă devine răchiu. Răchiu, după cum și D-voastră știți, se mai pregătește și din prune, vișine, ciresse, nuci, persice ș. a. Apoi din diferite oleuri mirositoare și amestecate cu spirt și zahar se pregătește un fel de rachie dulce, care se numește lichior. Toate aceste beuturi, pe cari le numim și beuturi spirituoase, conțin alcool sau venin, însă în diferite cantități. Așa în 100 litre de bere sunt 5 litre de alcool, în 100 litre de vin sunt 10, iar în 100 litre rachie 15 litre de alcool. Se pregătește însă și astfel de răchiu, care jumătate e apă, iar jumătate alcool sau venin.

Acuma la aceea întrebare, că dintre aceste beuturi care e mai primejdioasă, vom căpăta deosebită răspunsuri. Unii zic, că beuturile artificiale (pe cari le face omul) cum sunt: rachiu, romul, și lichiorurile sunt mai primejdioase. Iar alții zic, că beuturile natu-

rale, cum e vinul nu e primejdios și nu strică omului; cu atât mai puțin berea. Și unii și alții sunt în mare rătăcire și n'au dreptate, deoarece știm cu toții, că beutură naturală nu există! Beutură spirtuoasă natura nu produce. Văzut-a cineva dintre D-voastră să se producă vinul de sine? Nu o poate zice aceasta nime, pentru că fiecare o știm, că în natură nu este vin, ci numai struguri.

Dacă mâna omului n'ar stoarce zama din struguri și n'ar pune-o în butoaie, n'ar fi din ea nici când vin. Așa dară afirmarea celor ce zic, că vinul e beutură naturală, după cum și D-voastră vedeți, nu corespunde adevărului. Beutură naturală e numai apa.

Să vedem dară, că totuși de unde este în vin alcool? După ce se culeg strugurii, zama din struguri se calcă, ori se stoarce în butoaie mari și zama aceasta se numește must, care numai mai târziu, după ce ferbe devine vin. În decursul storsului putem vedea zburând în aer și deasupra butoaelor o mulțime de pepi mici, cari ajungând în must, zaharul aflător în el, îl prefac în alcool.

Așa dară atât rachiul, cât și vinul și berea sunt făcute de mâni omenești, prin urmare nu numai că se asemănă între sine, ci sunt deopotrivă primejdioase. Depinde însă dela aceea, că cât spirt conțin.

Acuma vă voi spune, că ce boale se nasc din alcool. Și D-voastră foarte bine știți, că spirtul are o putere mare și arzătoare. Dacă ne tăiem la deget și picurăm pe tăietură un strop de spirt, deloc simțim, că ne arde. Dacă spirtul îl luăm în gură, iarăși simțim că ne arde, pentru că gura fiind învălită cu o peliță foarte fină, spirtul o atacă. Arzătura aceasta însă o poate suferi omul, pentru că deloc înghite spirtul; din gură ajunge în stomac și acolo și începe lucrul distrugător. Din stomac adevărat prin niște țevu mici și fine trece în sânge, iar acesta îl duce apoi cu sine în tot trupul.

Cu cât organele trupului sunt mai fine, cu atât și alcoolul le atacă și distruge mai ușor. Alcoolul mai iute irită nervii. Și fiindcă centrul nervilor sunt în cap, respective în creeri și fiindcă creerii sunt cele mai fine organe ale omului, alcoolul pe acestea îi atacă mai iute și mai tare — O poate aceasta observa ori și cine, care e bețiv, că încă la început când începe a bea, creerii încep a se tulbură și-i pare omului, că se învârt lumea și continuând cu beutura, creerii înceată de a mai funcționa regulat; adevărat nu sunt în stare să mai judece și după ce omul a beut peste măsură, atunci omul devine un adevărat animal vorbind și zburând câte toate; sparge, bate, ba chiar și omoară.

Este constatată, că din 100 de crime, 40 înși au comis crima prin beție, iar un învățat a dovedit, că dintre aceia, cari au fost osândiți la moarte pentru fărădelegile lor, 60 din sută au fost bețivi.

Dar alcoolul atacă nu numai creerii, ci și alte organe ale omului; mai ales atacă plămânile din care se naște cea mai înfricoșată boală — oftica.

Un medic Francez ne arată, că în Franța din 10.000 de locuitori au murit în oftică 310 înși și încă în floarea vieții lor.

Iată o icoană și din Rusia. Un deputat de acolo cu numele Cieliciev a arătat, că în Rusia au murit în anul trecut 6895 persoane în nebunie — în urma beuturilor spirtuoase. Din 9165 bețivi au murit în boala cea rea 3277; bețivi fiind au căzut și s'au ucis 8758 de înși. S'au spânzurat în beție 834, au ars 1530 înși, 375 au beut venin, 674 de bețivi ș-au tăiat gâtul. 1251 de persoane au fost atacate de gută. Deci într'un singur an au perit în urma beuturilor spirtuoase 35.685 de persoane.

Vă aduc aci un exemplu și din România. Iată ce zice Drul Șoneriu, medic în Târgul-Suliță din România. Comuna Târgul-Suliță are 2785 suflete locuitori, dintre cari 630 sunt creștini și 2155 jidovi. În anul 1893 dintre 630 creștini au murit 79, iar din 2155 de jidovi abea au murit 37. Și de unde nu, căci de când mă aflu în acest sat jidovesc, — zice Drul Șoneriu — n'am văzut nici un jidov beat, pe când pe Români de ambele sexe îi văd tăvăliți prin șanțuri și căzuți în drumuri și pe strade, ca pe niște ființe dezbrăcate de orice simț și de orice demnitate de om.

Că alcoolul, respective consumarea prea multă a beuturilor spirtuoase sunt primejdioase asupra omului, ne arată și aceea împrejurare, că omul bețiv, care capătă aprindere de plămâni, nu se poate vindeca, ci între 8 zile la tot cazul trebuie să moară.

Sunt mulți bețivi, cari sub influința alcoolului *nebumesc*. Să mergeți numai la spitalul din Giula, ori la alt spital mare și vă veți îngrozi de privescerea ce-ți vede-o pe acolo. Cei mai mulți din aceste spitale sunt bolnavi de boalele amintite, cari le-au căpătat din consumarea a alcoolului.

Că beuturile spirtuoase sunt primejdioase, mai bine ne arată chipul și făptura omului de azi. În timpurile vechi, când beuturile spirtuoase nu erau încă cunoscută, oamenii erau niște nădraveni, sănătoși, și trăiau cu sutele de ani. Azi însă cei mai mulți oameni pelângă cei din vechime sunt niște pitici, niște figuri scârbovite și plini cu diferite morburii și abea din o sută de mii trăiește unul, peste o sută de ani. Și dacă consumarea beuturilor spirtuoase se va continua în așa măsură ca azi, peste zeci de ani cei mai mulți oameni vor fi numai niște maimuțe și puțini vor fi de aceia, cari vor ajunge etatea de 50-60 de ani.

Vor fi poate mulți dintre D-voastră, cari vor zice, că Petru sau Pavel au tot beut decându-s și n'au nici un bai de și azi sunt de 70-80 ani. Sunt nu-i vorbă și astfel de oameni, cari tari fiind la construcție, birue să beie și otravă goală. Dar să o știți fraților, că precum și mărul cel mai frumos la vedere e cu verme din lăuntru, tot așa și sângele lui Petru sau Pavel e înveninat și din sângele lor numai copii bolnavi sau tâmpiți vor avea.

Am fost atent și aici în comuna noastră și m'am convins, că copii, a căror părinți nu beau beuturi spirtuoase sunt frumoși, tari și trezi la cap și după o explicare două cuprind cu ușurință ori și ce. Până când copii, a căror părinți beau, sunt greoi la cap și cuprind foarte greu învățătura.

(va urmă.)

Aviz!

Onorații frați preoți cari au primit colecta pentru zidirea bisericii gr. or. rom. din comuna Coaşd (Kovásd) se binevoiască a o trimite cu banii colectați până în 25 martie st. v. 1911 ca astfel să se poată face socoata înaintea comitetului parohial.

Coaşd (Kovásd) 1911 martie 2/15.

Cu toată stima

Aurel Rocsin
preot gr. or. rom.

CRONICA.

Seminar diecezan în Caransebeș. Prea Sfinția Sa dl episcop al Caransebeșului Dr. Miron E. Cristea a luat inițiativa pentru edificarea unui

seminar diecezan în Caransebeș. Necesitatea acestui seminar o zugrăvește în culori vii în apelul lansat către eparhienii săi. Felicităm pe Prea Sfinția Sa pentru nobilul zăd de a crea instituțiuni culturale.

Rezultatul recenzământului. Din tabloul dela vale constituit în ministeriu pentru comitatele locuite de Români, apare puțină sporire. Dacă s'ar face separare după naționalitate sigur ar rezulta și mai mare scădere pentru noi. Dar acesta ticluiri oficioase n'au fost nici când fidele, noi știm că peste tot am dat înainte cu populația noastră. Să remarcă însă decadența Torontalului care abia are un spor de 0.6, va să zică aproape nimic. Toți îi cunoaștem cauza: lăpădarea copiilor. Crima aceasta trebuie să se combată nu numai de organele justiției ci mai ales de pe amvon și din scaunul mărturisirei. Atragem atențiunea preoțimeii la aceasta datorie socială.

Populația de pe țărmul stâng al Tisei.

	Numărul sufletelor în 1909	Sporul în număr 1910	și procente.	
Cott. Birchiș	278.731	297.808	19.077	6.8
" Bihor	527.135	580.557	53.22	10.1
" Maramurăș	309.598	356.508	46.910	15.1
" Sătmar	340.689	361.030	20.341	6.0
" Sălaj	207.293	229.502	22.200	10.7
Total	1663.446	1825.405	161.959	48.7

Populația dintre Murăș și Tisa.

" Arad	329.840	350.244	20.404	6.2
" Cenad	140.007	144.994	4.987	3.6
" Caraș-Severin	443.001	464.329	21.328	4.8
" Timiș	391.814	400.158	8.344	2.1
" Torontal	590.318	593.590	3.272	0.6
Total	1.93.980	1953.315	58.385	17.3

Populația Ardealului.

" Alba-inferioară	212.352	220.968	8.616	4.1
" Bistrița-Năsăud	119.014	127.481	8.467	7.6
" Brașov	95.565	100.628	5.062	5.3
" Ciuc	128.382	145.125	16.743	13.0
" Făgăraș	92.801	94.903	2.102	2.3
" Treascaune	137.261	147.613	10.352	7.5
" Hunedoara	303.838	340.132	36.294	11.9
" Târnava-mică	109.197	115.903	6.706	6.1
" Cluj	204.361	224.645	20.284	9.9
" Turda	178.096	190.612	15.516	8.7
" Târnava-mare	145.138	148.926	3.788	2.6
" Sibiu	166.188	176.441	10.253	5.2
" Solnoc-Dobăca	237.134	252.165	15.031	6.3
" Turda Arieș	100.579	173.836	13.257	8.3
" Odorhei	118.275	121.698	3.423	2.9
Total	2408.181	2583.976	155.894	12.7

Carte de școală aprobată. Ministrul de culte și instrucție publică, cu ordinațiunea sa de dto 8 februarie a. c. Nr 11.501 a aprobat definitiv *Abecedarul Fonomimic* scris pe baza călăuzei: *Metodul Fonomimic aplicat la învățarea cetitului și scrisului românesc de Gheorghe R. Boieriu și Gheorghe Codrea.* Aceasta spre orientarea celor cari s'au interesat și până acum de aprobarea acestei cărți de școală.

Frecvența la universitatea din Cernăuți în semestrul de iarnă 1910/II. — La universitatea din Cernăuți au fost înscriși în semestrul de iarnă 1178 de studenți ș. a. 177 la facultatea teologică, 648 la cea juridică, iară restul de 353 (între cari 98 de dame) la facultatea filosofică. — Dintre cei 177, câți s'au înscris la facul-

tatea noastră teologică, 104 sunt din Bucovina, iară 73 din Ungaria și străinătate. După naționalitate sunt 118 Români (ș. a. 59 din Bucovina, 11 din Ungaria și 48 din regatul Român,) 45 Ruteni, 6 Sârbi (ș. a. 2 din Slavonia, 2 din Bosnia, 1 din Dalmația și 1 din regatul Sârbiei) și 8 Bulgari (ș. a. 5 din regatul Bulgariei, iară 3 din Turcia).

Împăratul Wilhelm apărător al credinței. — Revista săptămânală „Alt-Oettinger Liebfrauenbote a călugărilor capuțini din Bavaria, reproduce o discuție a împăratului Wilhelm al Germaniei cu un profesor protestant liberal, despre divinitatea Mântuitorului. Această discuție i-a împărțit-o împăratul, cu ocazia unei audiențe, abatelui benedictin din Beuern, pe baza spuselor căruia a ajuns în publicitate. Împăratul a ascultat cu atențiune aproape un ceas întreg explicațiile profesorului, care se trudea să-i dovedească, că Hristos nu a fost Dumnezeu. După ce termină, îl întrebă împăratul: „Domnule profesor, zis-ai d-ta vre-odată către elevii d-tale: eu sunt vița, voi mlădițele?“ — „Nu, Maiestate, n'am zis.“ — „Crezi d-ta, că vre-unul dintre toți profesorii, cari au trăit înainte de d-ta, va fi spus acele cuvinte elevilor săi?“ — „Nu, Maiestate așa ceva n'a putut zice despre sine nici un profesor.“ — „Dar crezi doar, că se va găsi în viitor vre-un profesor, care să poată spune cu referire la sine acele cuvinte elevilor săi?“ — „Nu, Maiestate, desigur nu se va găsi un asemenea profesor.“ — „Ei bine, domnule profesor, sfârși împăratul, „dacă nici un învățător nu poate vorbi precum a vorbit Hristos, atunci eu cred, că Hristos nu a fost numai om adevărat, ci și Dzeu adevărat.“ Cu această observare înțeleaptă a împăratului se sfârși discuția.

Necrolog. Cu adâncă durere aducem la cunoștința tuturor rudenilor și cunoscuților încetarea din viață a mult iubitului și neuitatului nostru tată respective moș, socru Vicențiu Marcovici paroh gr. or. rom. întâmplată în 15/28 martie 1911 în etate de 80 ani. Rămășițele pământești ale scumpului defunct să vor așeza sp. e odihnă vecinică mercuri în 16/29 martie la orele 10 a. m. în cimiteriul gr. or. rom. din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Vicențiu Hermina Emilia fu resp. fiice. Laci Marius Tibertius Lucia Delia Felicia nepoți, nepoate. Juliana Precupaș noră. Ladislau Jambrik ginere. Aurel Pap ginere.

• Poșta redacției.

P. M. Am așteptat să vii în persoană să te convingem, că toate trebuie să aibă și un sfârșit. Dela aceasta regulă nu poate face excepțiune nici polemia în jurul § 56 din Regulamentul pentru organizarea învățământului, care și-a făcut parcursul prin „Tribuna“ „Organul Reuniunii învățătorilor“ și „Biserica și Școala“. Dacă ți-am publică scriptul ar însămnă să o începem dacapo, căci „Bujecanul“ nu se va lăsa să n'aibă ultimul cuvânt. Ei, dar unde ajungem atunci? Socotim, că prin cele scrise până acum chestia este exhaustată.

Cronică bibliografică.

În „Biblioteca pentru toți“ a apărut un volum de *Nuvele alese* de F. Dostoewski, cuprinzând una din cele mai frumoase bucăți ale marelui scriitor rus: *Gazda*. Nunta și un roman în nouă scrisori.

Concurs.

Pe baza autorizării primite dela Venerabilul Consistor sub Nrul 6330/910 prin aceasta repețesc escrierea din oficiu a concursului pentru îndeplinirea parohiei.

a doua vacanța din Murani (pprezbiteratul Timișorii) cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala.”

Beneficiul se compune din folosirea sesiunii parohială, stolele și birul legal, cum s'a prestat și până acum. Eventuala întregire a dotației din vistieria statului o va primi alesul conform evaluării sale. Dările publice după beneficiu le va suporta alesul.

Dela recurenți se cere evaluarea prescrisă prin Regulament pentru parohii de clasa primă. Recurenții vor avea să se prezente în s. biserică, spre a-și arăta dexteritatea omiletică și rituală pe lângă observarea §-lui 33 din Regulament. Recursele adresate comitetului parohial sunt a se trimite la subscrisul oficiu Timișoara, 14/27 martie 1911

Oficiul pprezbiteral gr. or.
rom. al Timișorii.

Dr. Traian Putici protoprezbiter:

—□—

1—3

Pe baza ordinelor consistoriale cu Nrii 1549 respective 2437/1910 și 782/1911 prin aceasta să escrie din nou concurs pentru îndeplinirea capelaniei temporale sistemizate pe lângă veteranul paroh Teodosiu Motorea din Dud cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1. Jumătate din sesiunea parohială. 2. Jumătate din birul preoțesc și stolele legale. 3. Cvota din ajutorul de stat pentru capelani.

Toate dările după partea beneficiată de capelan le va suporta alegândul.

Parohia fiind clasificată de clasa II-a, dela reflectanți se cere evaluarea prescrisă pentru astfel de parohii.

Alegândul va fi obligat a catehiza la școala noastră conf. fără a atșepta altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datori a-și înainta recursurile ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Dud, P. O. oficiu protopopesc din Șiria (Világos) având pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Reg. pentru parohii a să prezenta în s. biserică gr. or. rom. din Dud în cutare-va duminică ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din Dud la 14/27 martie 1910.

Ioan Crișan,
v. prezident.

Ioan Volentir,
not. com. par.

În conțelegere cu: Mihail Lucuța, prot. rom. ort.

—□—

1—3 gr.

Pe baza incuviințării vener. consistor diec Nr. 183/911 prin aceste să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei de clasa II Honțisor — Gurahonț (Honcér Honcő) pprezv. Halmagiului devenită în vacanță prin trecerea în deficiență a parohului Ioan Mera.

Emolumentele sunt: 1 sesiunea parohială din Honțisor 12 jug. din Gurahonț 10 jugh. pământ arător și fânaț și în fiecare comună câte un intravilan; de după care dările publice va avea să le solvească preotul. Să observe că în Honțisor din sessia paroh. o parcelă numită la Troași preotul e dator că o cedeze comunei în mod gratuit și mai departe ca „adăpător”

2. Stolele legale, cari după coala de fașiune B fac 105 cor.

3. Birul parohial dela Honțisor dela fiecare număr de casă câte 1/2 măsură de cucuruz, dela filia Gurahonț câte 1 măsură cucuruz sfârmat peste tot în valoare de 200 cor.

4. Întregirea dela stat.

5. De locuință va avea să se îngrijească alesul pe spesele sale ori în parohia matră ori în filia Gurahonț.

Viitorul preot e îndatorat să catehizeze elevii gr. or. rom. dela școala de stat din Gurahonț și la școala confes. din Honțisor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recursurile lor ajustate conform regulam. p. parohii să le subștearnă în termenul susindicat. pe calea oficiului ppresbit. din Halmagiu Nagyalmagy Comitetului paroh. din Honțisor—Gurahonț având a să prezenta sub durata concursului în vre-o duminică ori sârbătoare atât în biserică din matră Honțisor cât și în filia Gurahonț predicând ori servind spre a să face cunoscut poporului.

Din ședința comitetului paroh. din Honțisor—Gurahonț ținută la 3/16 ianuarie 1911.

Ioan Mera,
preot pres. com. p.

Stefan Ponta,
inv. not. com. par.

În conțelegere cu mine: Cornei Lazar protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru întregirea postului de învățător din Secas, tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În bani gata 800 cor.
2. Conferența 20 cor.
3. Scripturistica 10 cor.
4. De fiecare înmormântare 40 fileri, eventual 80 fileri.
5. Locuință în natură, cu grădină de legume lângă ea.

Întregirea salariului la 1000 cor. e cerută dela stat și cvinvenalele asemenea se vor cere.

Alesul e îndatorat a presta serviciile cantorale în și afară de biserică și a instrui tinerimea școlară în cântările bisericesti fără altă remunerație.

Preferiți vor fi cei destoinici a instrui și dirigi cor bisericesc.

Petiția concursuală, ajustată conform legilor în vigoare, să așterne comitetului parohial, pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț, (Belincz, Temes-mégye) ear reflectanții sânt poftiți a să prezenta, în lăuntru termenului concursual, într'o duminică ori într'o sârbătoare, în s. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Gherasim Sârb protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala conf. gr. or. rom. din Temeșești (Temesd) ppiatul Radnei, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Cel ales la acest post beneficiază.

1. Bani gata 544 cor.
2. 16 jughere pământ la deal.
3. Lemne din pădurea urbarială (8/166) din cari se va încălzi și sala de învățământ.
4. Pentru curatorat cor. 16.
5. Spese de conferințe 20 cor.
6. Pentru scripturistica 10 cor.
7. Dela înmormântările, la cari va fi poftit 1 cor; cu liturgie 2 cor.
8. Cvartir cu 2 odăi, cuină, cămară, supraedificate și grădină.

Darea după pământ și pădure o plătește alesul.

Alesul are să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Să observe, că întregirea salariului la minimalul legal e votat dela stat, în principiu, și alesului i-se va pune în curgere — după ocuparea postului. —

Recurenții să-și ajusteze recursurile lor după prescrierile regulamentare și, adresate comitetului parohial din Temeșești, să le susțină P. On. Oficiu ppopesc în Mariaradna, apoi să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sta Biserica din Temeșești, pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale.

Temeșești, la 1/14 martie 1911.

Solomon Giurcoane
președ. com. par.

D. Cirtî
not. com. par.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protoprezbiter
înspector de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala a doua paralelă, confes. gr. or. rom. din Bara, tractul Belinț, comitatul Caraș-Severin, să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 1. În bani gata 810 cor.; 2. Scripturistica 15 cor.; 3. Pentru conferență 4 cor. la zi și cărașie; 4. Locuință liberă în zidirea nouă a școlii, constătătoare din 2 chilii, bucătărie și cămară; 5. Grădina de legumi lângă școală; 6. Dela înmormântare simplă 40 fil., cu liturgie 1 cor.

Întregirea salariului la 1000 cor. și cvincevenalele s'au cerut dela stat.

De curator să îngrijește comuna bisericească.

Cel ales va presta servite cantonale fără altă remunerație.

Reflectanții sânt poftiți a să prezentă în vre-o duminică sau sârbătoare la s. bisdrică din Bara, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Preferiți vor fi cei apți a înființa și a dirigia cor vocal.

Cei cari doresc să ocupe acest post au să-și aștearnă petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Bara, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megy.) în lăuntru terminului concursual.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala conf. gr. ort. rom. din Pârnești, protopresbiteratul Radnei, prin aceasta să escrie concurs, cu termin de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a.) Bani gata 200 cor. b.) 5 q. de grâu, 5 q. de cucuruz, 20 q. de fân și 48 cară de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ; 1/2 sesiune pământ pe deal, parte sămănătură, parte fanaț, cvartir liber cu grădina de legume; spese de conferințe 20 cor.; dela înmormântări mici 40 fil., mari 80 fil., cu liturgie 2 cor. Pentru întregirea salariului învățătoresc prescriș de lege, s'a făcut recurs la locul competent.

Cei ce doresc a ocupa acest post să avizează, că recursurile lor ajustate cu documentele prescrișe și

adresate comitetului parohial din Pârnești, să le subștearnă P. On. Oficiu protopresbiteral din Mariaradna având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în biserica de aici, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în Pârnești, la 8/21 faur, 1911.

P. Turcu,
preș. com. par.

Ioan Jurcoane,
not. com. par.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* ppresbiter.

—□—

3—3

În urma rezoluțiunii Ven. Consistor diecesan de sub Nrul 7111/1910, pentru îndeplinirea parohiei a II a din Petriș, prin aceasta să escrie nou concurs, cu terminul de a recurge de 30 de zile dela prima publicare în Organul „Biserica și Școala.”

Venitele acestei parohii sunt: 1. Jumătate sesiune de pământ, parte arător, parte fanaț. 2. Birul și stolele legale. 3. Întregirea dotațiunii dela stat.

Văduvei și orfanilor rămași după reposatul preot I. Popovicu li se susține dreptul garantat în § 26 al Regulamentului pentru parohii.

Parohia este de cl. II-a.

Ceice doresc se recurgă la aceasta parohie se avizeze ca recursurile lor ajustate conform prescrișelor regulamentare și adresate comitetului par. din Petriș să le trimită în terminul concursual of. ppopesc din Mariaradna, iar dâșii să se prezinte în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Petriș spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Petriș, la 2/15 februarie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

3—3

CANCELARIE ADMINISTRATIVĂ ȘI BI- ROU DE INFORMAȚIUNI ÎN BUDAPEȘTA

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și a'te recvizite economice; finanțez parcelări de moșii, esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat diplomat,
VIII., Aggteleki-u. 10., l. 7. Nrul Telefonului 171-27.